

Izjava o izdavačkoj etici i nesavjesnosti

Uredništvo časopisa *Politehnika* želi osigurati visoke standarde etičkog ponašanja na svakoj razini djelovanja, od priređivanja do objavljivanja, vodeći se pritom smjernicama dobre prakse po pitanju etičkih očekivanja, kršenja etičkih standarda te mjerama protiv neetičkog ponašanja koje predlažu *Committee on Publication Ethics (COPE)* i *Elsevier Publishing Ethics Resource Kit (PERK)*.

1. Etička očekivanja

A. Odgovornosti glavnih urednika

Odlučivanje o objavljivanju

- Glavni i odgovorni urednici donose konačnu odluku o prihvaćanju/neprihvatanju rada za objavljivanje.
- Pri donošenju odluke slijedi se Urednička politika te važeći zakoni i propisi iz djelokruga zaštite časti i ugleda, kršenja autorskih prava i plagiranja.
- Glavni urednik se pri donošenju konačne odluke o objavljivanju rada može voditi mišljenjem recenzenata i članova Uredništva.
- Glavni urednik mora osigurati anonimnu dvostruku recenziju svih radova objavljenih u časopisu.
- Glavni urednik treba poticati odgovorno ponašanje svih sudionika u procesu objavljivanja izdanja časopisa.
- U slučaju etičkih pritužbi ili konflikta, urednik će postupiti u skladu s pravilima časopisa i omogućiti autorima priliku da se očituju na sve pritužbe. Sve pritužbe treba istražiti bez obzira na to kada je izvorna publikacija odobrena za tisak. Dokumentaciju povezanu s pritužbama treba sačuvati.

Nepriistranost

- Prilozi se vrednuju s obzirom na kakvoću njihova sadržaja bez diskriminacije na temelju rase, roda, spolne orijentacije, vjerskih uvjerenja, etničkog porijekla, državljanstva ili političke filozofije autora.
- Prilozi za tematske, posebne ili sponzorirane brojeve vrednuju se prema istim kriterijima kao i drugi prilozi. Takvi rukopisi se procjenjuju i prihvaćaju isključivo prema njihovoj akademskoj vrijednosti i kakvoći, neovisno o eventualnim financijskim utjecajima.

Povjerljivost podataka i sukob interesa

- Glavni urednici i članovi Uredništva ne smiju odavati podatke o zaprimljenom rukopisu nikome drugom osim autoru, recenzentima, mogućim recenzentima te, u iznimnim slučajevima, izdavaču.

- Urednici i članovi Uredništva moraju osigurati povjerljivost podataka ili ideja dobivenih putem recenzija i spriječiti njihovu zlouporabu.
- Urednici ne smiju koristiti neobjavljene materijale iz priloga za časopis u bilo kakvu svrhu, poput vlastitog istraživačkog rada, bez izričitog pisanog pristanka autora.
- Časopis politehnika uređuju dva glavna urednika kako bi se i uredniku omogućilo objavljivanje priloga u časopisu. U takvom slučaju drugi glavni urednik preuzima poslove vrednovanja i donošenja odluke o objavljivanju priloga, dok glavni urednik koji želi objaviti prilog ni na koji način nije uključen u postupak recenziranja i prihvaćanja svojeg rukopisa.

B. Odgovornosti recenzenata

Prilog odluci Uredništva

- Dvostruka anonimizirana recenzija pomaže uredniku pri donošenju odluke o objavljivanju rada, pri čemu konstruktivna komunikacija urednika s autorom može pomoći u poboljšanje kvalitete rada.

Standardi objektivnosti

- Recenzije bi se trebale provoditi objektivno. Osobna kritika autora je neprimjerena.
- Recenzenti trebaju jasno i argumentirano izražavati svoja stajališta.

Povjerljivost

- Recenzenti trebaju voditi računa o povjerljivosti postupka recenzije te svih podataka koje im je dostavio urednik ili autor.
- Svaki rukopis koji je zaprimljen na recenziju smatra se povjerljivim dokumentom, zbog čega se ne smije pokazivati drugima bez ovlasti urednika.
- Kopije rukopisa recenzent ne smije zadržati nakon provedenog postupka recenzije.

Upućivanje na izvore

- Recenzenti trebaju prepoznati i upozoriti urednika na bilo koji relevantan objavljeni ili predan sadržaj koji je bitno sličan ili se preklapa sa sadržajem recenziranog rukopisa, a koji autori nisu naveli kao izvor. Za svaku prethodno navedenu izjavu, zapažanje ili argument mora se navesti odgovarajući izvor.

Objava podataka i sukob interesa

- Podaci ili ideje dobivene putem recenzije su povjerljivi i ne smiju se koristiti u osobne svrhe. Recenzenti ne smiju razmatrati rukopise prema kojima imaju sukob interesa (financijski, institucijski, suradnički ili drugi odnos između recenzenta i autora, odnosno rada koji im je upućen na recenziju).

C. Odgovornosti autora

Standardi oblikovanja rada i iznošenja podataka

- Rezultate i znanstveni doprinos rada autori znanstvenih radova trebaju prikazati točno i objektivno.
- Podaci navedeni u radu moraju biti točni te za njihovu točnost jamči i odgovoran je isključivo autor.
- Rad mora biti detaljan i potkrijepljen odgovarajućom literaturom.
- Lažne ili svjesno netočne izjave predstavljaju neetičko ponašanje i neprihvatljive su, za što posljedice snosi isključivo autor.

Pristup podacima i njihovo zadržavanje

- Autor je u svojem radu dužan iznijeti izvorne podatke dobivene istraživanjem.
- Autori bi trebali biti spremni omogućiti javni pristup izvornim podacima u skladu s Izjavom ALPSP-STM o podacima i bazama podataka (*ALPSP-STM Statement on Data and Databases*), ukoliko je to moguće, te bi trebali u svakom slučaju biti spremni u određenom roku sačuvati takve podatke nakon objavljivanja.

Izvornost i plagiranje

- Autori moraju zajamčiti da je njihov rad u potpunosti izvoran te da strogo slijedi pravila znanstvene metodologije. Ukoliko su koristili tuđe djelo ili riječi, autor ih treba navesti na način predviđen pravilima pisanja i citiranja radova u časopisu.
- Prijava rukopisa za objavljivanje istoznačna je s "Izjavom o autorstvu i autorskim pravima" prema Zakonu o autorskom pravu i srodnim pravima (NN 167/03). Time autor jamči da poslani rad predstavlja njegov originalni rukopis te da nije bio ranije tiskan niti je pod razmatranjem za objavljivanje u nekoj drugoj publikaciji.
- Zbog osiguravanja visokih etičkih i akademskih standarda kvalitete znanstvenih radova, izvornost sadržaja rukopisa koji se razmatraju za objavljivanje u časopisu *Politehnika* može se provjeriti putem alata *Turnitin*. Slanjem rukopisa u časopis, autor prihvaća mogućnost provjere izvornosti rukopisa tijekom postupka evaluacije ili objavljivanja.

Autorska prava

- Slanjem rukopisa na adresu časopisa ili putem OJS sustava, autor potvrđuje da poslanim rukopisom ne krši pravila o autorskim pravima.
- U slučajevima izvora za koje je to izričito potrebno, autori trebaju ishoditi dopuštenje autora čijim se istraživanjima koriste kako bi reproducirali bilo kakav sadržaj iz takvog izvora. Časopis *Politehnika* ne snosi odgovornost za povrede prava navođenja autora. Svako kršenje zakona o autorskim pravima rezultirat će odbijanjem poslanog materijala ili njegovim povlačenjem nakon objavljivanja. Predani rukopis ujedno ne smije sadržavati govor mržnje niti klevetnički, pogrdni, opsceni, huškački ili protupravni materijal.

Višestruko objavljivanje istog materijala

- Autor ne smije objavljivati rukopise u kojima se bavi uglavnom jednakim istraživanjem u više od jednog časopisa ili primarne publikacije. Podnošenje istog rukopisa u više od jednog časopisa istodobno predstavlja neetičko ponašanje u izdavaštvu i neprihvatljivo je.

Upućivanje na izvore

- Autor je dužan uvijek na prikladan način citirati izvore i navesti autore na koje se rad poziva.

Autorstvo rada

- Autorstvo rada mora biti točno navedeno. Prijava rukopisa za objavljivanje podrazumijeva da su svi pojedinci koji su navedeni kao autori zaista sudjelovali u nastanku djela te da su svi dali suglasnost za njegovo objavljivanje.

Opasnosti po ljude i životinje

- Ukoliko rad uključuje uporabu kemikalija te postupke ili opremu čija je uporaba opasna, autor to mora jasno istaknuti u rukopisu i treba voditi računa o tome da svako istraživanje koje uključuje ljude ili životinje bude u skladu s nacionalnim, lokalnim i institucionalnim zakonima i propisima (npr. WMA deklaracija iz Helsinkija, NIH politika uporabe laboratorijskih životinja, Direktiva EU o korištenju životinja) te po potrebi dostaviti potvrdu o odobrenju istraživanja.
- Autori trebaju zatražiti i dobiti izričito dopuštenje za istraživanja koja se provode na ljudima i poštivati njihovu privatnost.

Iznošenje podataka i sukob interesa

- Autori su dužni voditi računa o tome da u njihovu radu nema potencijalnih sukoba interesa ili utjecaja interesnih skupina, što bi moglo utjecati na rezultate ili tumačenje rezultata istraživanja.
- Svi izvori financijske potpore projektu ili istraživanju na temelju kojeg je rad nastao trebaju biti navedeni.

Značajne pogreške u objavljenim radovima

- Ukoliko autor otkrije značajnu pogrešku ili netočnost u vlastitom objavljenom djelu, njegova je obveza odmah obavijestiti urednika časopisa ili izdavača te surađivati s urednikom kako bi se objavio *erratum*, dodatak ili ispravak, odnosno kako bi se rad povukao iz objave u slučajevima kada je to potrebno.

2. Mjere postupanja protiv neetičkog ponašanja

Prepoznavanje neetičkog ponašanja

- Na neprimjereno i neetičko ponašanje može ukazati bilo koji pojedinac u bilo koje vrijeme te na isto upozoriti urednika i izdavača.
- Prijavitelj takvog ponašanja treba uredniku ili izdavaču pružiti dovoljno podataka i dokaza za pokretanje istrage. Sve optužbe shvatit će se i tretirati ozbiljno i nepristrano sve dok se problem ne riješi.

Istraga

- Odluku o pokretanju istrage o neetičkom ponašanju donosi glavni urednik, koji se o tome može savjetovati i dogovarati s izdavačem.
- U slučaju istrage dokazi se prikupljaju, izbjegavajući širenje informacija izvan kruga ljudi koji su dijelom istrage.

Manji prekršaji

- Manje prekršaje rješavaju glavni urednici bez uključivanja viših instanci. U bilo kojem slučaju, autoru treba dati priliku da odgovori na sve optužbe.

Ozbiljne povrede etičkog kodeksa

- Sankcioniranje ozbiljnih oblika nedozvoljenog ponašanja može uključivati obavještanje poslodavca osobe optužene za nedozvoljeno ponašanje. U dogovoru s izdavačem ili nadležnim institucijama, urednik će po potrebi donijeti odluku o uključivanju ili neuključivanju poslodavca u postupak, bilo samostalnim uvidom u dostupne dokaze ili daljnjim savjetovanjem s određenim brojem stručnjaka.

Mjere koje se mogu poduzeti po utvrđivanju prekršaja

- Informiranje ili educiranje autora ili recenzenta u slučajevima nesporazuma ili neprimjerenjavanja prihvatljivih standarda.
- Pismeno obavješćivanje autora ili recenzenta kojim će se ukazati na nedopušteno ponašanje ili izreći opomena.
- Objavljivanje službene obavijesti kojom se ukazuje na neprimjereno ponašanje.
- Objavljivanje uvodnika s pojedinostima o neprimjerenom ponašanju.
- Formalno pismo voditelju institucije ili tvrtke koja financira autora ili recenzenta.
- Formalno povlačenje publikacije iz časopisa te informiranje o tome poslodavca kod kojeg je autor ili recenzent zaposlen, službe za pohranu i čitateljstva publikacije.
- Uvođenje formalne zabrane objave priloga dotičnog pojedinca na određeno vrijeme.
- Obavještanje nadležnih institucija o dotičnom slučaju i njegovu ishodu s ciljem daljnje istrage i djelovanja.